

TANHUVIESTI

4/2021

Saavutettava kansantanssi

Kansantanssin ammattikoulutus

Perinnetanssia Venäjällä

Finlands Svenska Folkdansring 90 vuotta

Suomalaisen Kansantanssin Ystävät 120 vuotta

Sisällysluettelo

Pääkirjoitus: Vastuu nuorisosta	3
Pilppuja	4
FolkForum 2022	6
Petri Hoppu: Nykytanssia?	7
Erilaisia polkuja saavutettavaan kansantanssiin	8
Kansantanssi on tanssin ammattikoulutuksen peruskallio	10
Ajankohtaista Suomen kansallispukukeskuksesta	13
Kansantanssia kirjallisuudessa 33	15
Finlands Svenska Folkdansring 90 vuotta	16
KTNL ja SKY yhdistyvät	22
Tampere tanssii	24
Perinnetanssihankkeita Venäjällä	25
SKY:n 120-vuotissyntymäpäivä	30
Hyvinkään Hoijakka 2022	34
Pakina: Eläimellistä menoa	35
Jenkkaa	36

63. vuosikerta

Julkaisijat:

Suomalaisen Kansantanssin Ystävät ry

Kansantanssinuorten Liitto ry

Päätoimittaja: Teemu Perheentupa

Toimitus: Pirkko Elo, Risto Elo, Annuli Perheentupa

Kuvankäsittely: Pirkko Elo

Kannen kuva: Annuli Perheentupa

Tanhuviesti/Suomalaisen Kansantanssin Ystävät

Döbelninkatu 5 B 21, 00260 Helsinki

p. 045 2777 283

tanhuviesti@kansantanssinyst.fi

ISSN-L 1799-1404

ISSN 1799-1404

Pääkirjoitus: Vastuu nuorisosta

Jokin aika sitten tekemäni karkean verkkohaun perusteella Suomessa on noin 350 kansantanssiryhmää. Luku ei ole ehdottoman tarkka (eikä näin korona-aikana voisi kovin tarkka ollakaan) mutta on se kuitenkin suuntaa antava, ja sen perusteella voi ehkä tehdä jonkinlaisia yksinkertaisia johtopäätelmiä.

Ryhmistä on nimittäin yli 53% aikuisten ryhmiä. Nuorten ryhmiä on n. 17% ja lasten ryhmiä 30%. Jos ei oteta huomioon ryhmien kokoeroja tai sitä, että varsinkin pertsajärjestöissä nuoret usein tanssivat aikuisten mukana samassa ryhmässä, väistämätön johtopäätös on se, että Suomessa kansantanssi on ennen kaikkea aikuisten hauskanpitoa.

Merkillepantavinta on se, että lasten ryhmiä on kaksi kertaa niin paljon kuin nuorten ryhmiä. Jos oletetaan ryhmien koon pysyvän melko samana, on ilmeistä, että lapsista noin puolet lopettaa harrastuksen ennen nuoruusikää. Ellei enemminkin, sillä moni aloittaa kansantanssin vasta nuorena.

Samaan aikaan alaa vaivaa resurssipula, joka ilmenee esim. niin, että Kansantanssinuorten Liitto päätti sulautua takaisin Suomalaisen Kansantanssin Ystäviin saadakseen lisää voimavaroja lapsi- ja nuorisotyöhön. Tästä lehdestä voi lukea, että samojen ongelmien parissa pähkäillään - ja niitä ratkotaan - Udmurtiassa ja Venäjän Karjalassakin. Ehkäpä Suomessakin voisimme yhdessä pohtia, miten lapset sitoutetaan koko iän kestäväään harrastukseen?

Tietenkään mitään yhtä, kaikille sopivaa ratkaisua ei ole olemassa. Ei millään lajilla. Mutta satojen ryhmien vuosikymmeniä harrastaneiden joukossa on varmasti tusinoittain tarinoita onnistumisista ja epäonnistumisista. Koko kentän yhteinen vuoropuhelu varmasti nostaisi esille valikoiman keinoja, joista jokainen ryhmä voisi löytää omalle jäsenistölleen toimivimmat silloin, kun kato on edessä.

Mirka Turpeisen opinnäytetyön (Elastinenkin tykkää tanhuta, 2015) mukaan, ehkä hiukan yllättävästikin, kansantanssiin suhtautuvat kaikkein kriittisimmin juuri ne aikuiset, jotka ovat lapsena harrastaneet kansantanssia, sillä heidän mielikuvissaan laji on pikkulasten laululeikkejä. Kyseessä on siis paitsi eräänlainen lajin jatkuvuuskysymys, myös mitä tärkein imagon rakennus.

Vaikka luotankin kaikkien kansantanssin ohjaajien ja opettajien kyvykkyyteen ja taitoon, itse en haluaisi olla kantamassa noin suurta vastuuta yksin. Haluaisin, että tukenani olisi koko kansantanssiala. Kuten vaikkapa Venäjällä.

Teemu Perheentupa

Pilppuja

Tuohesta tehty

Rutanen, Eeva; Öljymäki, Jaana

Minerva

Suosittujen tuohityömes-tareiden uutuuskirjassa on 30 selkeillä ohjeilla ja työvaihekuvilla varustettua ohjetta erilaisiin sisustus-, somistus-, käyttö- ja lahjaesineisiin sekä koruihin. Lisäksi mukana on runsaasti ideakuvia.

Mukana on uutta tämän päivän tyyliä sekä perinteisiä suosikkituotteita.

Kirjassa opetetaan myös tuohitöiden tärkeät perusasiat, kuten tuohen ottaminen, luvat, puhdistaminen, säilyttäminen ja hoito.

Ohjeita voi soveltaa myös muihin materiaaleihin, esimerkiksi nahkapaperiin, sanomalehteen, huopanauhaan ja korkkikankaaseen.

Eeva Rutanen ja Jaana Öljymäki

jymäki ovat aiemmin julkaisseet Tuohitöiden käsikirjat 1 ja 2.

Tuohi - Punonta, levytekniikka, taittelu

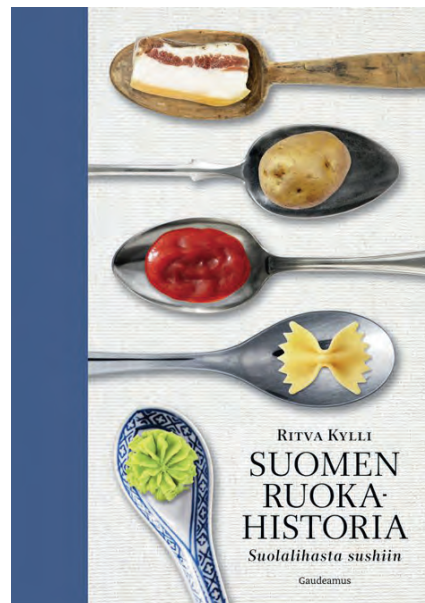
Emma Dahlqvist

Gummerus

Tuohi on ajankohtainen ja kestävä luonnonmateriaali, joka sopii nykyaikaiseen muotoiluun ja perinteisiin käsitöihin.

Tässä kauniisti kuvitetussa opaskirjassa ruotsalainen tekstiilisuunnittelija ja taiteilija Emma Dahlqvist opettaa keräämään tuohtia ja valmistamaan siitä erilaisia esineitä kontin kaltaisista päivitetystä klassikoista tabletin suojakoteloon, koruihin ja rasioihin.

Eri tekniikat ja parikymmentä työohjetta esitetään kirjassa vaihe vaiheelta.

Suomen ruokahistoria – Suolalihasta sushiin

Kylli, Ritva

Gaudeamus

Teepöydän kulhoissa on hillottua mesimarjaa, lakkaa, viinimarjaa ja vadelmaa sekä suurilla porsliinilautasilla mustia ja valkeita konvehteja, kasa sokerrynejä, sitruuna- ja pomeranssitankoja ja paahdettuja manteleita. Uskoisitko, että kattaus on vuoden 1788 Oulusta?

Eikö 1700-luvulla popsittu-kaan pelkkää porkkanaa? Suomalaisen ruoan historia on täynnä makoisia yllätyksiä ja tuttuja ruoka-aineita. Alussa oli suolakala, naurishaudikas ja kaali. Sitten suomalaiset ovat löytäneet spagetin, säilykeananaksen ja chilin sekä oppineet syömään puikoilla. Mitä tässä välissä tapahtui?

Suomen ruokahistoria kylvää, hauduttaa, pilkkoo, hapattaa ja mikrottaa - se kertoo jokapäiväisen ruokamme kiehtovan tarinan. Se kertoo, kuinka sokerin ja kahvin kaltaiset harvinaiset ja arvokkaat raaka-aineet ovat muuttuneet arkisiksi ja kuinka perinteisiä ruokia on unohdettu uusien makuelämysten myötä.

Suomalaisen virkkauksen monet muodot

Helena Honka-Hallila

Avain

Virkkaus on ollut ja on edelleen monipuolinen ja suosittu käsityömuoto. Se on helppo jokanaisen käsityö, johon ei tarvita suuri välineitä, virkkuuneula ja lanka riittää.

Tässä kirjassa tuodaan vanhoja malleja nykikäsitöiden käyttöön. Enää ei virkata lakananpitsejä

kuten vuosikymmeniä sitten, mutta vanhat mallit voi saada uuteen käyttöön.

Virkkaustekniikka kehittyi 1800-luvun alussa ja malleja alettiin julkaista 1800-luvun alkupuolella ilmestyneissä mallikirjoissa neulemallien rinnalla mm. Saksassa. 1800-luvun lopulla alettiin julkaista käsityölehtiä, joissa oli myös virkkausohjeita. Suomessakin alettiin virkata pitsejä liinavaatteisiin ja muihin tekstiileihin, kun puuvillalangan saanti helpottui. Lopulta kokonaisia ikkuna-verhoja, pöytäliinoja ja sängynpeittoja virkattiin. Pitsinvirkkauksesta tuli myös ammattikäsitöitä.

Opinnäytetöitä

Tänä vuonna on valmistunut ainakin 7 kansantanssiin liittyvää opinnäytettä, jotka ovat kaikki luettavissa theseus.fi -palvelussa.

Tanssin poluilla : dialogisuuden ja digitalisaation kautta kohti saavutettavampaa kansantanssia

Niemelä, Riia; Palmu, Heidi (2021)

AJASTAIKA : perinteen merkitys nuoren kansantanssijan elämässä

Pilke, Eveliina (2021)

Tanssinopettajan työsuhteet ja työhyvinvointi Nuorisoseurajärjestössä: Miten työsuhte ja työhyvinvointi kytkeytyvät toisiinsa kansantanssinopettajan työssä?

Valkama, Anita (2021)

Rytmitä, toista perässä, tanssi! : Malliopettamisen ja rytmin kautta opettaminen aikuisoppijan oppimisen tukena kansantanssin opetustilanteessa

Laitinen, Emma; Timonen, Sofia (2021)

Kaksin kaunihimpi: Tanssioppilaiden kokemuksia tiimi-opetuksesta kansantanssin tanssituntitoiminnassa

Kirppu, Anni; Rautamies, Ella (2021)

Hivuttaudu ja hytky! Kansanomaisten paritanssien kehitys nykymennessä ja nyt

Kettu, Paula; Wrangén, Jutta (2021)

Kansantanssin tuotteistaminen palvelumuotoilua hyödyntäen

Terävä, Lotta (2021)

FolkForum 2022

Riitta Huttunen

Tervetuloa Kansanmusiiki- ja kansantanssialan vuotuiseseen FolkForum seminaariin perjantaina 7.1.2022 klo 13 Musiikkitalon Auditorioon Helsinkiin.

Tervetuloa Kansanmusiiki- ja kansantanssialan vuotuiseseen FolkForum seminaariin perjantaina 7.1.2022 klo 13 Musiikkitalon Auditorioon Helsinkiin.

Tilaisuuteen on ennakkoilmoittautumisen.

11.30-12.30 Rakkaudesta Lajiin - Kansanmusiikin ja -tanssin ammattilaisten kokoontumisajot

Tule tapaamaan kollegoita, keskustelemaan pandemian jälkeisestä taide-elämästä ja hakemaan alkulämpöjä Folklandialle. Tilaisuus on tarkoitettu kansanmusiikin ja kansantanssin ammattilaisille.

Ohjelma:

13.00-13.30 KanTaMus-projektin esittely, Petri Hoppu

Oulun Ammattikorkeakoulun KanTaMus-hankkeessa yhdistetään kansantanssin ja kansanmusiikin pedagogiikkaa ja tavoitteena on luoda digitaalista oppimateriaalia. Hanketta rahoittaa ESR.

13.30-13.50 LUVUT ESIIN! Sirpa Lahti

Syksyllä 2021 kerättiin numeerista tietoa kansanmusiikin ja kansantanssin kentältä. Nyt kerromme KEK:in keräämän datan tuloksista.

13.50-14.00 TAUKO

14.00-14.30 Kansanmusiikin ja kansantanssin turvallisemman tilan ohjeet

KEKin työryhmä on koonnut kansanmusiikin ja kansantanssin erityispiirteet huomioiden Turvallisemman / Turvallisen tilan periaatteet. Käymme periaatteet nyt yhdessä läpi keskustellen.

14.30-15.00 Vuoden 2022 teema: Menuetti

Mestarikansantanssija Eivor Wallinvirta johdattelee seminaarin osallistujat Menuetin saloihin. Työpajan säestäjänä toimii Timo Hukkanen, haitari.

Osallistujia pyydetään ilmoittautumaan seminaariin ennakoon maanantaihin 3.1.2022 mennessä: <https://bit.ly/FolkForum2022>

Samassa lomakkeessa on ilmoittautumisen linkki myös ammattilaisten tapahtumaan.

Seminaari päättyy klo 15.

Folklandia-risteily lähtee Länsisataman T1-terminaalista klo 18.30. Lippujen jako alkaa klo 16.

FolkForum on osa Yhdessä folkin aallonharjalla tapahtumasarjaa.

Tapahtuman järjestäjinä Kansanmusiikin ja Kansantanssin Edistämiskeskus yhteistyössä Taideyliopiston Sibelius-Akatemian kansanmusiikin aineryhmän ja Pispalan Sottiisin kanssa.

Nykytanssia?

Petri Hoppu

Mikä tekee tanssista niin nykyaikaista, että sitä halutaan sanoa nykytanssiksi? Sata vuotta sitten puhuttiin puolestaan modernista tanssista. Milloin tanssi on modernia ja onko toisaalta vanhan-aikaista tanssia? Nykytanssin kohdalla puhutaan lisäksi yleisellä tasolla usein vain tanssista. Tällöin annetaan helposti ymmärtää, että minun tanssimiseni on oikeaa tai perustavanlaatuaista, eikä sitä tarvitse eikä pidäkään määritellä sen kummemmin. Muut tanssilajit pitää määritellä, koska ne ovat jotain muuta kuin tanssia itsessään: tanssintutkija Mats Nilsson puhuu ”etuliitetansseista”, prefix-danser.

Kansantanssi kuuluu näihin etuliitetansseihin, ja se ymmärretään julkisessa keskustella helposti vanhanaikaiseksi. Välillä kuulee puhuttavan, että se on jopa tarpeetonta: nykyihmisen ei pidä tanssia sellaisia tanssimuotoja, jotka ovat usein kaavamaisia ja jotka kuuluvat menneeseen aikaan. Toisaalta voidaan kysyä, eikö kaikki tanssi ole nykytanssia siinä mielessä, että se elää nykyajassa. Onko väliä, mitä tanssin, kun teen sen kuitenkin tässä ajassa ja koen sen omassa kehossani.

Oltuaan pitkään monessa suhteessa vieroksuttu ja jopa halveksittu toimintamuoto tanssi tunnustetaan nykyään tärkeäksi osaksi ihmisen elämää. Tanssin liikunnalliset vaikutukset on toki tiedetty jo kauan, mutta tutkimus on pystynyt

osoittamaan, että tanssi on enemmän kuin vain liikuntaa. Tanssilla on ihmiselle monia hyviä vaikutuksia, ja se kuuluu elämämme ytimeen. Lisäksi on havaittu myös, että tanssilajeilla on eroja sen suhteen, millainen vaikutus niillä on ihmiseen. Vapaan tanssi-improvisaation ohella myös tiettyjen liikesarjojen opettelemisen ja toistamisen on havaittu edistävän ihmisen kokonaisvaltaista hyvinvointia, ja tämä tapahtuu tavalla, joka ei toteudu vapaassa tanssissa. Tällaisia tanssimuotoja ovat vaikkapa seuratanssit ja kansantanssit. Kun siis opettelemme valssin askelikkoja tai katrillin vuoroja, emme suinkaan kahlehti ilmaisuamme. Päinvastoin kaavojen opettelu ja toistaminen tuottavat meille nautintoa ja kineettisiä jälkiä, jotka laajentavat omalla tavallaan olemassaolomme ulottuvuuksia.

Kansantanssi on näin ollen todellista nykytanssia. Sillä on vahvaa merkitystä ihmiselle kehollisena olentona tässä ja nyt. Vaikka kansantanssi aina katsookin menneisyyteen, se elää nykyajassa. Se tekee meille hyvää ja se tuottaa iloa ja riemua jokaiselle sitä harrastavalle pienistä taa-peroista senioreihin asti. Tanssin ei tarvitse olla pelkkää itsetutkiskelua tai kinesteettistä pohdintaa, vaan me voimme löytää elämää tanssista, jonka joku muu on luonut ja opettanut. Sitä on kansantanssi – niin tässä ajassa kuin tulevaisuudessakin.

Erilaisia polkuja saavutettavaan kansantanssiin

Riia Niemelä

Normien mukaan rakennetussa maailmassa kaikki ei ole samalla tavalla mahdollista kaikille. Fyysisistä, psyykkisistä, neurologisista, kielellisistä, kulttuurisista tai muista syistä toisilla on helpompi pääsy palvelujen, kulttuurin tai tiedon äärelle. Saavutettavuudella edistetään erilaisten ihmisten yhdenvertaisuutta. Tanssinopettaja Riia Niemelä pohtii kansantanssin saavutettavuutta.

Kansantanssista tulee saavutettavampaa, kun toiminnassa huomioidaan ihmisten moninaisuus ja yksilölliset tavat toimia. Hyvä saavutettavuus lisää mahdollisuuksia osallistua, saada elämyksiä ja tehdä itse. Olen itse ohjaajana pohtinut, miten kansantanssista tulisi saavutettavaa erityistä tukea tarvitseville ihmisille. Tarkoitin erityistä tukea tarvitsevilla ihmisillä heitä, joilla on sellainen pitkäaikainen ruumiillinen, henkinen, älyllinen tai aisteihin liittyvä vamma, joka vuorovaikutuksessa erilaisten esteiden kanssa voi estää heidän täysimääräisen ja tehokkaan osallistumisensa yhteiskuntaan yhdenvertaisesti muiden kanssa. On kuitenkin tärkeä tiedostaa, että mo-

ninaisuuden huomiointi voi liittyä moneen muuhunkin asiaan kuin erityisen tuen tarpeeseen, kuten kieleen, kulttuuriin tai sukupuolen moninaisuuteen.

Kansantanssi perustuu kunkin ihmisen luontaiseen liikkeeseen ja sen tulisi kuulua ihan kaikille, joita se kiinnostaa, riippumatta kehollisista, oppimiseen tai vaikkapa kommunikointiin liittyvistä ominaisuuksista. Kansantanssi ei muutu saavutettavaksi vippaskonsteilla. Yhdellä tie kansantanssin pariin voi löytyä esteettömästi osallistumalla jonkin kansantanssiseuran toimintaan, eikä tuen tarve tule toiminnassa juurikaan ilmi. Toinen taas voi tarvita paljonkin tukea toimintaan mukaan päästäkseen ja mukana py-

syäkseen. On tärkeää tunnistaa, että kaikki eivät seiso samalla viivalla osallistumismahdollisuuksien suhteen. Tarvi- taan siis erilaisia polkuja kansantanssin pariin. Helpoimmin ihmiset saadaan mu- kaan viemällä toiminta ihmisten luo, mutta on myös hyvä miettiä, miten jo olemassa oleva toiminta saataisiin saa- vutettavaksi erityistä tukea tarvitseville ihmisille.

Haasteiden sijaan kannattaa keskittyä vahvuuksiin ja mahdollisuuksiin. Työssäni näen päivittäin vahvuuksia kuten musi- kaalisuutta, heittäytymiskykyä, ilmaisun voimaa, hyviä kaveritaitoja ja innos- tunutta tekemistä. Miten nämä vah- vuudet ja mahdollisuudet saadaan esille ja käyttöön? Kun malttaa pysähtyä ryh- män äärelle dialogisella otteella, kannus- taa osallistujia vuorovaikutukseen, antaa aikaa tutustumiselle ja yhteisten tapojen muodostumiselle sekä uskaltaa kokeilla erilaisia tapoja toimia, vaikka välillä menisi pieleen, sitä varmemmin ryhmä saadaan toimimaan ja osallistujien vahvuudet ja mahdollisuudet alkavat pulpahtaa esiin.

Kansantanssia voidaan lähestyä impro- visaation ja vapaan tanssin kautta, jolloin jokainen pystyy osallistumaan oman kehonsa mahdollisuuksien kautta. Toi- saalta jollekin saattaa toimia parhaiten määrättyjen liikkeiden kautta lähesty- minen. Toiset kaipaavat toiminnalle tark- kaa struktuuria, ja oppimisen tai kom- munikoinnin tueksi havainnollistavia ku- via. Jotkut aktivoituvat liikkeelle aistien kautta. Ohjaajalla pitää olla ymmärrystä ihmisten moninaisuudesta ja tavoista kommunikoida ja oppia, kykyä tarttua osallistujilta tuleviin sanallisiin ja sanat- tomiin signaaleihin, sekä erilaisia vaihtoehtoisia lähestymistapoja kansan-

tanssiin. Välillä voi tulla vastaan haas- tavia tilanteita, joiden kohtaaminen voi tuntua vaikealta. Usein on mahdollista kysyä osallistujilta itseltään tai läheisiltä, mitä he toivovat toiminnalta. Kannattaa myös miettiä yhdessä toisten ohjaajien kanssa ratkaisuja haastaviin tilanteisiin. Avoimen dialogin kautta voi löytyä aivan uusia tapoja toimia ja ajatella.

Lopulta on hyvä muistaa, että vaikka olemme erilaisia, meissä kaikissa on myös samaa. Jokaisella on tarve tulla kuulluksi ja nähdyksi, löytää yhteys toi- siin ihmisiin, tuntea itsensä pystyväksi ja ilmaista itseään. Kansantanssin ytimessä on yhteys toisiin ja inhimillinen ilmaisu. Siksi sen kehittämistä saavutettavam- maksi kannattaa jatkaa!

Kirjoittaja Riia Niemelä on Tanssin- opettaja YAMK ja erityistä tukea tarvit- sevien nuorten ja aikuisten taidepajan ohjaaja

Lisää aiheesta:

Niemelä, R. & Palmu, H. 2021. Tanssin poluilla – Dialogisuuden ja digitali- saation kautta kohti saavutettavampaa kansantanssia. YAMK - opinnäytetyö. Turun Ammattikorkeakoulu.

Kansantanssi on tanssin ammattikoulutuksen peruskallio

Petri Kauppinen

Oulun ammattikorkeakoulun lehtori, oululainen tanssitaiteilija Petri Kauppinen kertoo Oamkin tanssinopettajakoulutuksesta ja sen kolmekymmentävuotisesta historiasta.

Oulun ammattikorkeakoulun tanssinopettajakoulutus täyttää tänä syksynä 30 vuotta ja jatkaa elinvoimaisesti oululaisen tanssin ammattikoulutuksen vankkoja perinteitä. Oulun konservatoriossa käynnistetyn tanssinopettajakoulutuksen erityisyys kulminoituu monilajisuuteen.

Taidetanssi, sosiaalinen ja -kansanperinteestä kumpuava tanssi sekä tanssin populaarit ja jopa kilpailulliset muodot elävät ”Oulun koulussa” saumattomassa vuorovaikutuksessa. Tietävästi missään muualla pedagogiaan keskittyneessä länsimaisessa tanssin koulutussysteemissä ei ole rinnakkain tarjolla tällaista tanssin monikulttuurisuutta.

Suomalaisen tanssin kentän tarjonta on muuttunut valtavasti vuonna 1991 otetuista tanssiopettajakoulutuksen alkuaskeleista. Kansantanssin näkövinkkelistä ammattikoulutus on vahvistanut lajin asemaa jatkuvasti kasvavan ja muuttuvan tanssitarjonnan keskellä. Globaalien muotivirtausten ja digitalisaation hämmentämässä myllerryksessä kansantanssi on pitänyt pintansa ja saanut kehittyä rauhassa niin sisällöllisesti kuin pedagogian näkökulmasta.

Mikä muuttunut kolmessakymmenessä vuodessa?

Mitkä asiat ovat muuttuneet kansantanssissa viimeisen kolmenkymmenen vuoden

aikana ammattikoulutuksen näkökulmasta?

Alussa identiteettiä ja taiteellista painoarvoa pyrittiin kirkastamaan panostamalla koreografioihin ja esittävän kansantanssin ilmiöihin. 1990-luvulla nuori ammattilaiskenttä kasvatteli siipiään moniin suuntiin, elettiin varsinaista kokeellisen kansantanssin aikaa. Tuolloinkaan, kuten monesti aiemmin lajimme historiassa, ei välttytty perinteen kannattajien ja uudistajien yhteentörmäyksiltä. Esitysten liike-materiaalissa nähtiin lainoja muista kulttuureista (Itä-Karjala, Unkari, Flamenco, Irlantilainen tanssi jne...) ja koreografisessa kerronnassa lähestyttiin usein nykytanssin tai muiden taidetanssin muotojen estetiikkaa.

Seuraava vuosikymmen käynnisti kansanomaisten paritanssien tutkimisen. 2000-luvulla suomalainen kansantanssikulttuuri koki varsinaisen paritanssiherätyksen. Ulkoisesta muodosta, näyttävästi kannatellusta tanssiasennosta ja ennalta sovituista askeleista alettiin kulkea kohti orgaanista ja vapaasti hetkessä rakentuvaa vuorovaikutusta. Koreografinen lähtökohta alkoi korvautua alati muuttuvalla, monisäikeisellä ja uteliaalla paritanssien ilmenemismuodolla. Myös kansanomaisten paritanssien tyylit ja karaktäärien eroavaisuudet jäsentyivät entisestään. Tämä on osoittanut paritanssi-

Kuva: Saara Savusalo

perheen moninaisuuden ja erityisesti sen, että tämä tutkimusmatka on vasta alussa.

Kansantanssin pedagoginen ajattelu on myös tietyllä tapaa palannut kansanomaisempaan suuntaan. Jos koulutuksen alkuvuosikymmenellä pedagogista mallia haettiin taidetanssin opetustapojen ja -metodien suunnalta, on näiden rinnalle hioutunut myös muita tyylejä. Oamkissa vuonna 2010 lanseerattu FolkJam-konsepti tarjosi mm. vahvistusta progressiivisesti etenevään liikkeestä opettamisen malliin. Tänä päivänä tanssia lähestytäänkin yhä useammin selittämisen ja sanallistamisen sijaan kehoallisen toiminnan kautta. Kehittelemällä askelikot ja kuviot perusliikkumisen päälle, nousee kehoallisen oppimisen painoarvo, joka puolestaan vapauttaa tilaa analyysille ja mielen tason virittymiselle.

Moniäänisenä kohti tulevaa

Ylipäätään kansantanssin binääriset asetelmat oikein-väärin, autenttinen-folklore, mies-nainen jne. ovat vuosien saatossa löytäneet moniäänisyyttä. Tänä päivänä kansantanssijat pohtivat mieluummin omaa suhdettaan perinteeseen kuin kokevat olevansa jonkin perinteen kaanonin palveluksessa. Ryhmät, ohjaajat, tanssijat ja esimerkiksi yhteistyö muusikoiden kanssa synnyttävät lajimme jatkuvuuden näkökulmasta tärkeitä kysymyksiä: Millainen kansantanssi puhuttelee ja koskettaa minua? Keitä me olemme ryhmänä? Millaista kehoallista yhteisöllisyyttä tässä ajassa tarvitaan?

Tulevaisuudennäkymät kansantanssinopettajien ammattikoulutuksessa ovat valoisat ja luottavaiset. Oulun ammattikorkeakoulussa saatiin muutaman vuoden kiteyttämiskokemusten jälkeen

palata takaisin keskitetypään pää-
lajiopiskeluun. Vuonna 2020 opintonsa
aloittaneet opiskelijat saivat jälleen valita
päälajinsa baletin, kansantanssin, pa-
ritanssin tai showtanssin lajityypeistä.

Opetuksen lähtökohtina monilaji- suus ja työllistyminen

Viime keväänä Oamkin ja Oulun yli-
opiston yhteinen KanTaMus-hanke sai
rahoituksen ESR-instrumentin kautta.
Samalla toteutui pitkäaikainen haave
yhdistää kansanmusiikin ja -tanssin
pedagogiikkaa ja hyväksi koettuja
käytänteitä. Tämä onnenpotku tarjoaa
tulevaisuuden tanssin- ja musiikin-
opettajille mahdollisuuden yhdistää työ-
kentelyssään muusikkoutta ja tans-
sijuutta entistä laaja-alaisemmin. Myös
folklorealan erityispiirre, toiminta välit-
täjänä erilaisten sosiokulttuuristen tradi-
tioiden kesken, vahvistuu hankkeen
myötä entisestään.

Tanssinopettajakoulutuksen siirryttyä
ammattikorkeakoulun alaisuuteen vuon-
na 1999 työelämälähtöisyys ja yrittäjäyys
ovat muotoutuneet opetuksen suun-
nittelun keskeisiksi lähtökohdiksi. ”Meille
on tärkeää, että täältä valmistuneiden
tanssinopettajien ammattitaidolle on
käyttöä. Olemmehan oppilaitoksena koko
tanssin laajan työmaan palveluksessa.
Jatkuvat yhteydet työelämään sekä kai-
kenlainen tanssin infrastruktuurin kehit-
täminen on myös meidän olemas-
saolomme elinehto”, koulutuksen tutkin-
tovastaava Anssi Kirkonpelto kiteyttää.

Kolmen vuosikymmenen tuoma kokemus
tanssin ammattilaisten kouluttamisesta
on osoittanut monilajiseen tanssikult-

tuuriin kasvamisen konkreettiset edut.
Ymmärrys oman lajin jatkumoihin sy-
ventyy, kun pääsee heijastelemaan niitä
alituisesti toisten käytänteisiin. Traditiot
alkavat myös herkemmin kehittyä ja elää
uudesti vuorovaikutuksen ilmapiirissä.
Ymmärretään ettei perinne ole taakka tai
suojaverho, vaan turvallinen kiitorata,
josta ottaa irti ja laskeutua.

Oamkin tanssinopettajakoulutus päh-
kinänkuoressa:

Kulttuurialan yksikön koulutusalat
ovat musiikki, viestintä ja tanssi

Tanssinopettajan tutkinto, n. 240 op,
suoritetaan 4 vuoden opintoina

Suuntautumisvaihtoehdot: baletti,
kansantanssi, showtanssi ja pari-
tanssi

Vuosittain n. 80-90 opiskelijaa, 8
päätoimista opettajaa

Viikoittain sadat oppilaat Oulun
alueen perusopetuksen alaisuudessa
(esiopetus ja alakoulut) saavat
opiskelijoiden opetusharjoittelujen
kautta kosketuksen tanssiin

Tiivis yhteistyö paikallisten tanssitoi-
mijoiden kanssa (JoJo – Oulun
tanssin keskus, tanssikoulut, tapah-
tumatuotanto)

Ajankohtaista Suomen Kansallispukukeskuksesta

Taina Kangas

Kansallispuvuista Radioaalloilla

Viime aikoina Kansallispukukeskuksen työntekijät ovat olleet haastateltavina ja keskustelemassa erilaisissa ohjelmissa. Viimeisimpänä YLEn radiotoimittaja Olli Haapakangas vieraili Suomen käsityön museossa. Hän haastatteli sekä Käsityön museon että Kansallispukukeskuksen työntekijöitä toimittamaansa ohjelmasarjaan Radio Suomen Ilta.

Käsityön museon amanuenssien keskustelussa aiheena olivat matkamuistot, millainen merkitys matkamuistoilla on ja miten ne ovat ajan saatossa muuttuneet yms. Kansallispukukeskuksen kansallispukuamanuenssin ja -konsultin kanssa keskusteltiin luonnollisesti kansallispuvuista; mitä ne ovat, miten ne ovat syntyneet, millainen suosio niillä on jne. Keskustelu polveili mukavasti ja Haapakangas innostui itsekkin aiheesta lisää saadessaan kerralla niin suuren annoksen tietoutta kansallispuvuista.

Ohjelmaan sisältyy aina kulloiseenkin teemaan liittyvän asiantuntijahaastattelun lisäksi keskustelua tavallisten ihmisten kokemuksista aiheesta. Kansallispukujen osalta Haapakangas kerää pukuihin liittyviä näkemyksiä, kokemuksia, muistoja ja kannanottoja. Ohjelmat ovat kuultavissa Radio Suomen kanavalla tiistai-iltana klo 19.10 alkaen. Matkamuistoihin kuuluu jakso on vuorossa 30.11. ja kansallispukuihin keskittyvä jakso 14.12.

Kansallispukuinen Podcast

Kuluvan vuoden aikana on puhetta kansallispuvuista ollut tarjolla myös podcast-

muodossa. Imatralainen kansallispukuvalmistaja Soja Murto on toteuttanut ihka oman podcastin, Sukkulalla ja neulalla kansallispukupodcast. Sarjan ensimmäinen osa ilmestyi jo kesäkuussa ja sen jälkeen on ehtinyt valmistua kuultavaksi vielä viisi jaksoa lisää. Kerran kuussa julkaistavat podcastit löytyvät netin kautta, ja ne ovat kuunneltavissa YouTubesta, Soundcloudista, Spotifysta ja Acastista.

Ohjelmasarjassa keskustellaan kansallispuvuista ja kaikkeen siihen liittyvästä. Jokaiselle jaksolle on oma teemansa ja siitä keskustelemaan on kutsuttu kerrallaan yksi tai kaksi haastateltavaa.

Marraskuussa keskustelijoina olivat Bragen ja Suomen kansallispukukeskuksen kansallispukukonsultit Maria Lindén ja Taina Kangas. Keskustelussa avataan molempien työtehtäviä, mitä kaikkea niihin sisältyy, mitkä asiat innostavat työssä ja mitkä taas ovat haasteellisempia. Keskustellaan myös eri toimijoiden rooleista pukutarkistuksissa tai uusien pukumallien kokoamisessa.

<https://www.youtube.com/watch?v=EvYb95owbpY>

Joulukuun jaksossa keskustelijoina ovat kansallispukuamanuenssi Marja Liisa Väisänen Suomen kansallispukukeskuksesta ja konservaattori Jaana Kataja Kymenlaakson museosta. Keskustelun aiheina ovat mm. kokoelmat ja niiden hoitamiseen liittyvät asiat, näyttelytoiminta jne.

Kuva: Marja Liisa Väisänen

Yllä: Olli Haapakangas ja Flammut kansallispuvuissa -näyttelyn kansallispukuiset naiset

Alla: Suomen kansallispukukeskuksen Taina Kangas ja Marja Liisa Väisänen esittelemässä Flammut kansallispuvuissa -näyttelyä

Kuva: Olli Haapakangas

Kansantanssia kirjallisuudessa 33

Esko Kannusmäki

Viime kesänä May yritti keventää jähmeää imagoaan esittelemällä tanssitaitojaan. Hän notkisteli polviaan kap-kaupunkilaisten koululaisten rytmissä Etelä-Afrikassa. Hän kohotteli olkapäitään ja pyörähteli partiolaisten tahdissa Keniassa.

”Theresa May tanssii kuin haudasta manattu ruumis” kirjoitti yksi Twitter-ilkeilijä.

”Joku unohti öljyä hänet”, vastasi toinen.

The New York Timesin mielestä hänen tanssiaskeleensa muistuttivat outoa ro-bottidiskoa.

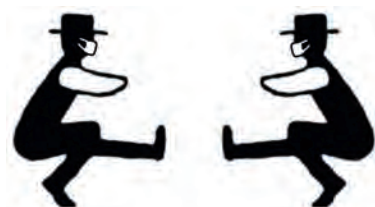
May päätti kokeilla vielä kolmannen ker-

ran, kotimaaan kamaralla. Hän tanssahteli konservatiivien puoluekokous-yleisön eteen lokakuussa. Kaiuttimista soi pääministerin suosikkikappale, Abban Dancing Queen.

Populaarikulttuurin verkkojulkaisu NME pyysi tanssista arvion koreografi Rhian-non Faithilta.

”Lanteiden keinahtelu, nyrkkiin puristetut kämmenet ja kimmoiset epärytmissä otetut askeleet todistavat, että hän ei pelkää rikkoa sosiaalisia normeja”, tanssin ammattilainen arvioi.

Suomen Kuvalehti 11/2019

Finlands Svenska Folkdansring 90 vuotta

Gunnel Biskop

Suomenruotsalaisten kansantanssijoiden valtakunnallinen kattojärjestö Finlands Svenska Folkdansring perustettiin vuonna 1931. Gunnel Biskop kertoo Folkdansaren-lehdessä 2-2021 julkaistun artikkelin käännöksessä ja lyhennelmässä, kuinka se tapahtui ja mitkä ovat syyt sen taustalla.

Finlands Svenska Folkdansringin perustamisen taustalla oli pohjoismainen yhteistyö, johon helsinkiläinen Bragen kansantanssiyhdistys oli osallistunut vuodesta 1920 lähtien. 1927 suuri Bragen ryhmä osallistui Tukholmassa järjestettyyn kuudenteen pohjoismaiseen kansantanssitapaamiseen. Matka oli alkusoittona suomenruotsalaisten kansantanssijoiden valtakunnallisen järjestön perustamiselle.

Ohjaajien puute johtaa yhteistyöhön

Syksyllä 1927 Brageassa keskusteltiin helsinkiläisten kansantanssiryhmien yhteistyön tarpeesta, jonka yhtenä syynä oli tanssinohjaajien puute. Bragen tanssiryhmille tuli rasitteeksi, että ne joutuivat jatkuvasti ohjaamaan eri ryhmissä, joten ehdotettiin, että järjestettäisiin kurssi, jolla koulutettaisiin "kyvykkäitä kansantanssin vetäjiä" muille yhdistyksille. Käytännössä koulutus tarkoitti tanssiohjelmiston opettamista.

Mutta ensin oli tutustuttava toinen toisiinsa, joten oli tavattava. Brage järjesti kokoontumisen ja kutsui paikalle Arbets Vänner Huvudföreningenin (AV), AV i Tölön, Svenska Ungdomsklubbenin ja Balderin kansantanssiryhmät, joiden kaikkien vetäjät olivat Bragesta. Tilaisuus oli mukava, ja sovittiin, että koko juttu toistetaan ja että järjestäjänä toimitaan vuorotellen. Lisäksi juhlat tuottivat voittoa, ja summa maksettiin Bragen tanssiryhmän rahastonhoitajalle käytettäväksi tarvittaessa tulevaisuudessa.

tettäväksi tarvittaessa tulevaisuudessa kokoontumisissa. Seuraavana vuonna Balder järjesti tapaamisen, joka tuotti myös voittoa, ja näistä varoista tuli Folkdansringenin pesämuna.

Yhteiset kokoontumiset jatkuivat, ja vuonna 1929 oli AV Huvudföreningenin vuoro järjestää tilaisuus. Bragen pöytäkirjassa, jossa tämä mainitaan, 11.1.1929, on ylivuutettu kohta, josta käy ilmi, että Bragen tanssiryhmä, jonka puheenjohtajana toimi Anna-Lisa Slotte, oli puhunut ensimmäisen pohjoismaisen kansantanssitapaamisen kutsumisesta Suomeen 1931. Slotte luultavasti ajatteli, että oli suomalaisten aika kutsua, kun Brage oli ollut neljässä pohjoismaisessa kokoontumisessa. Asia lieenee rauennut, kun todettiin, että pohjoismaisen tapaamisen järjestämiseksi tarvitaan useiden tanssiryhmien tiivistä yhteistyötä.

Vuonna 1930 Anna-Lisa Slotte oli yksityishenkilönä osallistunut Noregs Ungdomslagin kokoukseen ja tiesi, että seuraava pohjoismainen kansantanssitapaaminen pidettäisiin Kööpenhaminassa vuonna 1931. Tanskassa kansallinen järjestö Danske Folkedansere oli perustettu vuonna 1929, jotta voitaisiin mm. järjestää pohjoismaisia kokoontumisia, ja järjestö oli heti lähettänyt kutsun pohjoismaiseen kansantanssitapaamiseen.

Ennen kuin Anna-Lisa Slotte muutti Norjaan avioituessaan sinne lokakuussa

Helsingin Bragen kansantanssijoiden puheenjohtaja Anna-Lisa Slotte, jota voi hyvällä syyllä pitää FSF:n alulle panijana, vaikk ahän ehtikin muuttaa Suomesta ennen järjestön perustamista.

1930, hän oli onnistunut vakuuttamaan bragelaiset valtakunnallisen järjestön tarpeellisuudesta pohjoismaisen kansantanssitapaamisen järjestämiseksi Suomessa ja huolehtinut siitä, että asia valmisteltiin seuraavaan yhteiseen kokoukseen.

Helsingin Bragen kansantanssijoiden puheenjohtaja Anna-Lisa Slotten mielestä Suomessa tarvittiin kansallinen ruotsinkielinen järjestö pohjoismaisen kansantanssitapaamisen järjestämiseksi. Tämä johti Finlands Svenska Folkdansringen perustamiseen vuonna 1931.

Kansallisen järjestön perustaminen

Tammikuussa 1931 Brage sai kutsun pohjoismaiseen kansantanssitapaamiseen Kööpenhaminassa saman vuoden heinäkuussa. Tämä nopeutti kansallisen järjestön perustamista, sillä Kööpenhaminassa haluttiin esittää kutsu seuraavaan pohjoismaiseen kokoukseen – Suomeen. Nyt asia saattoi edetä vauhdilla, sillä kaikki tunsivat toisensa eri kansantanssiryhmissä.

Brage oli kutsunut 17. huhtikuuta 1931 pidettyyn kokoukseen tanssijoita muilta paikkakunnilta ja kansallisen järjestön perustamisesta sovittiin. Kokous kutsuttiin koolle 21. huhtikuuta, perustettiin komitea laatimaan sääntöehdotusta, ja 12. toukokuuta 1931 pidetyssä kokouksessa perustettiin Finlands Svenska Folkdansring (FSF). Mukaan liittyi yhteensä 12 tanssiryhmää, joissa oli 242 jäsentä.

Sääntöjen laatiminen voitiin tehdä nopeasti, koska Brage oli tuonut mukanaan Svenska Ungdomsringen vuonna 1920 laatiman sääntöluonnoksen, jossa mainittiin muun muassa laululeikit ja laululeikkiryhmät. Svenska Ungdomsringen lopullisista säännöistä, jotka hyväksyttiin myöhemmin, laululeikit oli poistettu, mutta ne jäivät FSF:n sääntöihin. FSF:n tavoitteena oli toimia ruotsinkielisten kansantanssiryhmien yhteisenä elimenä, levittää kiinnostusta kansantansseihin, laululeikkeihin ja leikkeihin sekä edistää niiden tunnettuutta, herättää ymmärrystä kansanmusiikkiin ja kansanpukuihin sekä edistää vahvan ystävyysuhteen luomista ruotsinkielisten kesken. Tavoitteena oli myös edistää yhteistyötä muiden Pohjoismaiden vastaavien organisaatioiden kanssa.

Folkdansringen johdossa olivat bragelaiset: puheenjohtaja, varapuheenjohtaja, sihteeri ja historiankirjoittaja tulivat kaikki Bragesta. Muut hallituksen jäsenet ja varajäsenet tulivat muista yhdistyksistä.

Toiminta käynnistyy

Toiminta käynnistyi vauhdikkaasti. Ensimmäinen vuosikokous pidettiin vajaat kaksi kuukautta myöhemmin, sunnuntaina 5. heinäkuuta 1931, ja johtokunta valittiin uudelleen yhtä lukuun ottamatta. Huomattakoon, että joidenkin henkilöiden kohdalla ilmoitettiin heidän kuuluvan

Kuva: FSF arkiv

1932 Hammars uf esittää Pallokentän lavalla Stora själen från Lapträsk.

muuhun yhdistykseen kuin Brageen, jos he ohjasivat tai tanssivat samaan aikaan toisessakin yhdistyksessä. Kenties tarkoituksena oli antaa vaikutelma, että mukana oli useita yhdistyksiä.

Vuosikokouksessa Brage ehdotti, ja se hyväksyttiin, että kolme viikkoa myöhemmin Kööpenhaminassa pidettävässä pohjoismaisessa tapaamisessa FSF esittäisi kutsun pohjoismaiseen kansantanssi-tapaamiseen Suomeen vuonna 1934. Vasta kolme kuukautta vanhalle kansalliselle järjestölle oli suuri päätös luvata toimia ainoana järjestäjänä.

Ensimmäisessä vuosikokouksessa vuonna 1931 ehdotettiin myös, että FSF järjestäisi kansantanssin opetuskurssin, joka päätettiin järjestää vuoden lopulla. Kurssit, jotka olivat ohjelmistokursseja,

järjestettiin tuolloin vuosittain. Lisäksi tehtiin paljon työtä kansantanssin kiinnostuksen lisäämiseksi ja uusien jäsenten houkuttelemiseksi, esimerkiksi yleisötilaisuuksien ja useiden lehtiarikkelien avulla. Helsingin ruotsinkieliset ryhmät alkoivat esiintyä Seurasaarella säännöllisesti kesäkuukausina, ja sanomalehtiin laitettiin jatkuvasti mainoksia ja ilmoituksia.

Ensimmäisten viidentoista vuoden aikana FSF piti kesällä vuosikokouksensa ja järjesti samalla suuren kansantanssiesityksen, joista tuli ajan myötä vuosittaiset kesäjuhlat. 1932 toinen vuosikokous pidettiin sunnuntaina 19. kesäkuuta, ja seuraavana päivänä järjestettiin suuri kansantanssiesitys Töölön pallokentän lavalla. "Onnistunut kansantanssiesitys - Finlands Svenska Folkdansring

menestyi loistavasti", otsikoi eräs sanomalehti. Loppuunmyytyyn näytökseen osallistui 45 tanssiparia.

Pallokentän esityksessä Hammars Ungdomsföreningin tanssiryhmä, jolla oli hyvät yhteydet Helsinkiin, oli ainoa maaseudulta kotoisin oleva ryhmä. Hammarsin neljä paria esittivät Stora själens från Lapträsk, ja viisi esityksestä otettua kuvaa havainnollistavat tanssin kuvausta Brages 45 Folkdanser -teoksessa yhä tänä päivänä.

Klas Gustafsson kirjoittaa Hammarsin nuorisoseuran historiassaan 1905-1945 (1990) esityksestä: "Iloisena ja innostuneena Hammarsin joukkue kutsui Folkdansringen järjestämään seuraavan esityksen tai kesäjuhlan Hammarsissa ja Porvoossa vuonna 1933." Sanottu ja tehty. Vuosikokous ja -esitys pidettiin Hammarsissa ja Porvoossa, ja käytännön järjestäjänä toimi Hammars uf, joka oli silloin Itä-Uudenmaan ainoa tanssiryhmä.

Hammarsilaisten järjestelyistä tulee malli kesäjuhlille

Seurauksena sille, että Hammars uf esitti iloisen ja innostuneen kutsun FSF:n toiseen vuosikokoukseen ja esitykseen Hammarsissa ja Porvoossa vuonna 1933, päivistä tuli malliesimerkki kaikille myöhemmille FSF:n kesäjuhlille. Hammarin asukkaat olivat suunnitelleet ne osat, jotka ovat vielä nykyäänkin olemassa. Päivien innoittamana perustettiin myös kolme uutta kansantanssiryhmää Itä-Uudellamaalle.

Kokoontumisten, harjoitusten ja esitysten lisäksi osallistujat tutustuivat paikalliseen alueeseen. Juuri Hammars uf otti käyttöönsä edelleen olemassa olevan tavan järjestää retkiä. Tarkoituksena on aina ollut, että osallistujat saisivat tapahtumasta jotain enemmän irti ja tutustuisivat paikkakuntaan ja sen historiaan.

Vasa Brage järjestää kokouksen,

1936

Vuonna 1936 insinööri Rudolf Svahn, Vasa Bragen johtaja, kutsui vuosikokouksen ja tanssiesityksen järjestettäväksi Vaasassa, jotta kiinnostus kansantanssiin lisääntyisi Pohjanmaalla. Kansantanssia harrastettiin tuolloin Pohjanmaalla kolmessa yhdistyksessä, Vasa Brage, Karleby ungdomsförening ja Dragnäsbäck ungdomsförening Vaasassa.

Tapahtuma herätti paljon huomiota lehdistössä. Vaasassa tapahtumaan osallistui 75 henkilöä Etelä-Suomesta ja 45 Pohjanmaalta. Yksi ryhmä tuli Karleby ungdomsföreningistä, loput tapahtuman järjestäneestä Vasa Brage -yhdistyksestä. Esityksiä oli kaksi, toinen Bragegårdenissa päivällä ja toinen kaupungintalolla illalla. Uusmaalaiset ryhmät esittivät kaupungintalolla tansseja eri puolilta Pohjoismaita. Kun ryhmät ilmoittautuivat esitykseen, niiden oli ilmoitettava, mitä tansseja ne osasivat, ja FSF:n hallitus ehdotti ilmoittautumisten perusteella, mitkä ryhmät esittivät mitäkin tansseja. Pelimannien joukossa olivat Gunnar Granroth ja Åke Långberg, jotka "hoitivat tehtävänsä tanssiesityksessä suurella omistautumisella".

Hanko, 1938

Vuonna 1938 vuosikokous ja esitys tuotiin Hankoon Bragen pitkäaikaisten yhteyksien ansiosta, jotka oli solmittu Hangossa toimivaan Kamratförbundet Framåt i Hangö ja sen ansiosta, että Hangossa asui kaksi entistä bragelaista, nimittäin kaupunginlääkäri K.J. Lundmark ja hänen vaimonsa. Lauantai-iltana Hangon kasinolla järjestettiin yleisölle juhla, jonka laaja ohjelma koostui musiikkista, yksinlaulusta, kansantanssijoiden sisäänmarssista, yksittäisten kansantanssiryhmien lähes kahdestäkymmeestä tanssiesityksestä, pelimannisoitosta ja lausunnasta. Seuraavana päivänä Hagan puistossa järjestettiin ul-

koilmajuhla, jossa eri ryhmät esiintyivät vuorotellen ja esittivät suuren määrän tansseja. Molemmissa tilaisuuksissa tanssittiin yhteistanssina Schottis i turer.

Perinteenkantajien menuettia ja purpuria Vaasassa 1945

Pohjanmaalla Rudolf Svahnin johtama Vasa Bragen kansantanssiryhmä jatkoi vilkasta toimintaansa. Sotien jälkeen Vasa Brage järjesti Vaasassa vuonna 1945 kesäjuhlan ja pelimannikilpailun, jonne FSF kutsuttiin jälleen pitämään vuosikokouksensa ja esityksensä. Tapah-tumaan osallistui noin 400 ihmistä, ja se oli FSF:n tähän mennessä suurin ko-koonnutuminen.

Uutta ja täysin erilaista aiempiin vuosiin verrattuna oli se, että järjestäjät olivat ottaneet mukaan pohjanmaalaisia ryh-miä, jotka tanssivat omia tanssejaan, edelleen elävää perinnettä olevia me-nuettia ja purpuria. Täällä perinteen kan-tajat esittivät menuettinsa - munsala-laiset omansa, tiukkalaiset omansa ja Lappfjärdin väki oman menuettinsa. Oravaisista oli edustettuna kaksi kylää, kirkonkyläläiset menuettinsa kanssa ja kimolaiset omansa kanssa. Esillä oli viisi erilaista menuettivariaatiota.

Syyskuussa 1945 Svenskbygden kirjoitti menueteista: "Oli kiehtovaa nähdä, mi-ten eri tavoin menuetteja tanssittiin esimerkiksi Munsalassa, Oravaisissa, Lappfjärdissä ja Tjockissä, ja miten eri tavoin niitä tanssittiin jopa saman seurakunnan eri kylissä. Joskus askeleet olivat raskaita ja vakavia, joskus elä-mänmyönteistä optimismia, joskus leik-kisää iloisuutta. Liikkeiden taikuudessa oli kuitenkin aina tarkkuutta, arvok-kuutta, maltillisuutta ja myötätuntoa. Kaupunkien tanssijoukkueiden hyvää suoritusta ei vähätellä, jos todetaan, että maaseudun joukkueet tanssivat parhai-

ten. Vahvan vaikutuksen tekee liikkeiden hillitty luonne, antaumuksellisuus ja väistämätön vuorovaikutus. Kun mun-salalaiset tanssivat juhlallista menuet-tiaan, viilikulho olisi luultavasti pysynyt vakaasti pään päällä, kuten sen kuului-sikin."

Terjärveltä Pohjois-Pohjanmaalta saapui joukko perinnetanssijoita, jotka tanssivat purpuria, joka oli tuolloin yhtä elävä tanssi. Purpuri mainittiin innostuneesti myös sanomalehdessä, joka jatkaa: "Yksi hienoimmista esityksistä oli terjärve-läisten nopean purpuri, joka oli innostava osoitus koillisväestön valoisista näky-mistä. Jotta kansantanssista tulisi se kulttuuritekijä, joka se voi olla, aitoutta ja taiteellista tarkoitusta koskeva vaa-timus on säilytettävä."

Kapteeni Bertel Holmin ansiota oli, että eri paikkakunnilta tulleet perinteen kan-tajat esittivät Vaasassa omia tanssejaan. Bertel Holmilla oli yhteyksiä kansan-tanssiryhmiin paikkakunnilla tekemänsä työn kautta, ja samaan aikaan hän oli saanut kansantanssitoiminnan käyntiin Lappfjärdissä ja Tiukassa, Oravaisissa kirkonkylällä ja Kimossa. Hän toimi myös Munsalassa. Minulla itselläni oli ilo saada yhteys Holmiin 1990-luvulla, jolloin hän kertoi minulle kiinnostuksestaan me-nuettia kohtaan ja siitä, miten hän oli saanut sotilaansa tanssimaan menuettia sotaolosuhteissa jatkosodan aikana 1941-1944. Kerron tästä ja muista asioista kirjassa Menuetten - älsklings-dansen. Se sisältää myös lainauksen yhdeltä mieheltä, Munsalan sotavete-raanilta Per Rögårdilta, joka oli sitä mieltä, että "se oli yksinkertaisesti niin, että jos ei osannut tanssia menuettia, ei ollut oikea mies".

Vaasan kesäjuhla vuonna 1945 oli hieno kokemus perinteen kantajille, jotka esi-tivät omia tanssejaan ja saivat näin

Kuva: FSF arkiv

Vasa Bragen tanssijat esittävät Vöyrin menuettia Vaasan kesäjuhlilla 1936.

tunnustusta. Tämä vaikutti suotuisasti tanssien selviytymiseen. Muun muassa eräät tapahtumaan osallistuneet terjärveläiset puhuivat tapahtumasta minulle vielä viisikymmentä vuotta myöhemmin, vuonna 1996, ylpeinä ja iloisina. Voidaan ajatella, että juuri pohjanmaalaiset, lähinnä Bertel Holm ja Rudolf Svahn Vasa Bragessa, toteuttivat koko kansantanssiliikkeen sisimmän tavoitteen, joka oli elvyttää paikkakuntien vanhoja tansseja tanssimalla niitä ja pitämällä ne hengissä omalla kotiseudullaan.

Vuonna 1945 Vaasassa esiintyneistä Poh-

janmaan ryhmistä vain Vaasa Brage oli FSF:n jäsen, ja Folkdansringenin hallitus ymmärsi, että yhteistyötä eri puolilla maata oli tiivistettävä, jotta nuorisoryhmät saataisiin FSF:n riveihin. Voidaan sanoa, että tämä oli alkusoittoa piirien muodostamiselle vuonna 1947, jolloin vuosikokousta alettiin pitää huhtikuussa ja kansantanssitapaaminen järjestettiin erillisenä tapahtumana kesällä.

KTNL ja SKY yhdistyvät

Annuli Perheentupa

Kansantanssinuorten Liitto ja Suomalaisen Kansantanssin Ystävät yhdistyvät vuodenvaihteessa. Yhdistymistä on valmisteltu koko kuluva vuosi järjestöjen hallitusten yhteiskokouksin.

Kun kokouksen puheenjohtajana toiminut Pia Pyykkisen nuijan virkaa toimitanut kynä kopsahti pöytään Kansantanssinuorten Liiton syyskokouksessa 26.11., se oli lopullista; KTNL:n 39 vuotta jatkunut tarina itsenäisenä, omana järjestönään oli tullut päätökseensä. Kokoukseen laskeutui hetkeksi hämmennyt hiljaisuus, joka muuttui pian useammallakin läsnäolijalla liikutukseksi.

Ratkaisu oli kuitenkin oikea. Eikä KTNL:n työ lasten ja nuorten kansantanssin edistäjänä suinkaan pääty. Se jatkuu vain uuden nimen alla, kun Kansantanssinuorten Liitto ja Suomalaisen Kansantanssin Ystävät yhdistyvät. Yhdistyneen järjestön nimenä pysyy Suomalaisen Kansantanssin Ystävät, ja varhaisnuorisotoiminnasta tulee yksi sen painopistealueista.

Yhteisillä arvoilla resurssien hyötykäyttöön

Sekä KTNL että SKY ovat aina olleet kansantanssijoiden järjestöjä kansantanssijoille. Järjestöjen yhteinen toiminta-ajatus on ollut kulttuurisen harrastustoiminnan avulla suomalaisiin kansantansseihin liittyvien perinteiden ylläpitäminen, tallentaminen ja tunnetuksi tekeminen. Rakkaus kansantanssia kohtaan on ollut tärkein syy jäsenyyteen molemmissa järjestöissä.

Yhdistymisen puolesta puhuivat yhteisen toiminta-ajatuksen lisäksi vahvempien

hartioiden saaminen kansantanssialan vaikuttamistyöhön sekä resurssien tehokkaampi hyödyntäminen. Käytettävissä olevien resurssien jatkuva väheneminen on nähty haasteena molemmissa järjestöissä. Yhdistymisellä haetaan nyt uutta vaikuttavuutta toimintaan.

Yhdistyminen tukee työnjaon selkeyttä myös erilaisissa yhteistyökuvioissa. Yhdistymiselle on ollut vahva tuki järjestöjen jäsenyhdistyksissä sekä järjestöjen kanssa työskentelevissä sidosryhmissä.

Hyvin valmisteltu on puoliksi tehty

Yhdistymiseen on käytetty aikaa toista vuotta; järjestöjen hallitukset ovat yhteisvoimin valmistelleet tulevia suuntalinjoja ja toimintojen joustavaa yhteensovittamista. Onnistunut prosessi vahvistaa yhteisen järjestön toimintaa ja mahdollistaa yhä vaikuttavampien kehittämishankeiden käynnistämisen.

Yhdistyneen järjestön hallituksen kokoonpanoa kasvatettiin, ja hallitukseen valittiin viisi nykyistä KTNL:n hallituksen jäsentä, joten lasten ja nuorten asia on jatkossakin kokeneissa käsissä.

Ympäri käydään, yhteen tullaan

KTNL:n lähes nelikymmenvuotinen tarina alkoi 1980-luvun alussa, kun SKY:n jäsenmäärä oli kymmenessä vuodessa kasvanut lähes kymmenkertaiseksi. Tuolloin nähtiin, että on tarpeen perustaa eril-

linen lasten ja nuorten kattojärjestö SKY:n rinnalle ottamaan vastuu varhaisnuorisotoiminasta.

Kansantanssinuorten Liiton perustava kokous pidettiin 7.11.1982. Ensimmäisenä toimintavuonna jäsenistön määrä nousi lähes viiteen tuhanteen.

Toimintansa aikana KTNL on ollut mukana monessa. Järjestö on järjestänyt koulutusta ja tapahtumia, julkaissut monenlaista kansantanssimateriaalia tanssijoiden ja ohjaajien tarpeisiin sekä toiminut aktiivisena yhteistyökumppanina monenlaisilla foorumeilla niin kotimaassa kuin kansainvälisesti.

Erityisesti yhteispohjoismaiseen Nordlek-toimintaan on KTNL:ssä satsattu aktiivisten toimijoiden ansiosta.

Kansantanssin loiston vuosi-
na kaikkien alan järjestöjen jäsenmäärät olivat huikeita, tapahtumat suuria ja harrastajat aktiivisia. Mutta kuten kaikessa elämässä, myös kansantanssissa on parempia ja huonompia aikoja. Nykypäivän haasteita ovat kilpailu harrastajista, vähenevät resurssit ja ehkäpä jossain määrin myös kansantanssin imago-ongelmat.

Tänä päivänä kahtena järjestönä toimiminen ei ole enää tarkoituksenmukaista, joten on aika palata takaisin

yhteen. Yhtenä järjestönä edustetaan isompaa joukkoa ja toiminnalla luodaan tehokkaammin ylisukupolvista yhteisöllisyyttä ja hyvinvointia.

Hyväntuuliset puheenjohtajat, KTNL:n Sanna Laakso ja SKY:n Juha-Matti Aronen, itsenäisyyspäivänä Turussa pidetyssä järjestöjen tunnustustenjakoilaisuudessa.

Kuva: Pia Pyykinen

Tampere Tanssii

Tampere Tanssii -konsertti Sampolan juhlasalissa sunnuntaina 21.11. keräsi tamperelaiset kansantanssiryhmät yhteiseen konserttiin kahden vuoden tauon jälkeen. Lavalla nähtiin laaja kattaus erilaisia esityksiä.

Esiintymässä olivat Tampereen Nuoriso-seuran Vinkkarit, Telmakat, Toprasat ja Rytäkät, Ahjolan Maanantai, Tiistai ja Bygarit sekä Sorokoska. Musiikista vastasivat Niinirannan pelimannit ja Meluhaitta kahdeksan soittajan voimin.

Tanhuviestin toimitus ei valitettavasti päässyt paikan päälle, mutta yleisön joukossa istunut Juha-Matti Aronen kom-

mentoi kokemaansa innostuneesti: "Tampere Tanssii -konsertissa sai pitkästä aikaa nähdä erityylisiä kansantanssiesityksiä. Tauon jälkeen kaikki tuntuivat raikkailta ja mielenkiintoisilta. Uskomattoman kauniilta näytti esimerkiksi Ahjolan Maanantai-ryhmän vapautuneesti ja erilaisissa kansallispuvuissa tanssima kokonaisuus Tanhuvakan neljästä eri ruotsinkatrillista. Teki mieli mukaan!"

Ahjolan Tanhuvien Maanantai-ryhmän ruotsinkatrilleista koostunut kokonaisuus teki vaikutuksen.

Kuva: Timo Järvenpää

Perinnetanssihankkeita Venäjällä

Annuli ja Teemu Perheentupa

Vuonna 2017 Venäjällä keskitettiin useiden kansallisen tason avustuksia jakavien säätiöiden ja rahastojen hakuprosessi Presidentilliseen avustusrahastoon. Rahaston avustuksia haetaan kahdesti vuodessa, ja vaikka avustussumma on usein kohtuullinen, avustuksen saaminen tarkoittaa myös sitä, että hakija pääsee rekisteriin, jossa oleville venäläiset yritykset voivat antaa tukea verovähennyksiä vastaan. Viime vuosien aikana tukea ovat saaneet muutamat suomalais-ugrilaista tanssi- ja pukuperinettä koskevat hankkeet, jotka saattavat kiinnostaa täälläkin. Vaikapa vain esimerkkinä siitä, millä keinoin monikulttuurisessa naapurimaassamme ylläpidetään ja kehitetään perinneharastuksia.

"Silta" -kansantanssihanke perinteen siirtämiseksi suomalais-ugrilaisille lapsille ja nuorille

Udmurtiassa vuodesta 2018 kesään 2021 toteutetun hankkeen idea liittyy ainutlaatuisen suomalais-ugrilaisen kulttuurin katoavien elementtien palauttamiseen, säilyttämiseen ja kehittämiseen kaikessa monimuotoisuudessaan. Suomalais-ugrilaisten kansojen tanssi-folkloristiikka on monipuolista, ja monilla etnisillä ryhmillä perinne on elävää kaikissa ilmenemismuodoissaan.

Hanke on koostunut vuonna 2018 alkaneesta tutkimusvaiheesta, kesällä 2021 järjestetystä lasten ja nuorten leiristä perinteen siirtämiseksi eteenpäin sekä hankkeen päätteeksi julkaistusta videokurssista "Suomalais-ugrilaisten kansojen perinteiset tanssit".

Tutkimustoimintaan on kuulunut suomalais-ugrilaisten kansojen tanssiperinteiden tutkimista sekä etnografisia tutkimusmatkoja Udmurtian alueille, joilla on säilynyt perinteisiä tansseja.

Osana kesän 2021 leiriä järjestettiin kes-

kustelutilaisuuksia ajankohtaisista kysymyksistä, jotka liittyivät kansantanssin säilyttämiseen, tutkimiseen, elvyttämiseen ja popularisointiin. Udmurtian tasavallasta, Virosta ja Romaniasta tulleet johtavat tutkijat osallistuivat hankkeen tieteellisinä neuvonantajina.

Ohjelmisto-ongelma on ollut yksi perinteen tanssin polttavista kysymyksistä. Monet festivaalit ovat osoittaneet, että perinneryhmien ohjelmisto on rajallinen, ja se on usein lainattu ammattilaisryhmiltä. Leirin puitteissa järjestetyt kansanperinteeseen liittyvät retket, "luova vaihto" ja yksityiskohtaiset ohjeet tutkijoilta ja koreografeilta antoivat mahdollisuuden uudistaa merkittävästi osallistujien ohjelmistoa. Opetusohjelmaan kuului päivittäisiä mestarikursseja osallistujille sekä avoimia oppitunteja udmurtialaisten kansantanssiryhmien jäsenille, yhteisten tanssirutiinien opettelua ja työpajoja tanssiryhmien johtajille.

Leirin aikana järjestettiin tapahtumia, tanssifestivaaleja, konsertteja ja kokouksia, flashmobeja ja muuta toimintaa Udmurtian eri kaupungeissa ja hallin-

Tutkijoita tallentamassa perinnettä Debjosyn piirissä, Udmurtian itäosassa. Alueen asukkaista n 80% on udmurtteja.

toalueilla. Hankkeen huipentumana oli suuri tanssijuhla Izhevskin lammen rannalla.

Hankkeen runsaan kulttuuriohjelman, laajan mediajulkisuuden ja yleisön reaktioiden odotettiin nostavan kansantanssin arvostusta ja kasvattavan harrastajamääriä. Huolta herätti se, että alueen kansatanssiryhmien määrä oli laskenut 12:lla viimeisen kolmen vuoden aikana. Suomalaisittain on merkillepantavaa, että tuon kahdentoista ryhmän vähennyksen jälkeenkin Udmurtian tasavallan alueen kansantaiteen keskuksen raportin mukaan 1.1.2020 alueella oli yli 3500 kansantaideryhmää, joista 173 oli kansanmusiikki- ja 618 kansatanssiryhmiä.

Suomalais-ugrilainen tanssilaboratorio "Silta - Perinteiden siirtäminen"

2021 rahoituksen sai Sillan jatkohanke, jonka tavoitteena on kehittää edelleen kansantanssin harrastusta Udmurtiassa

ja Venäjän suomalais-ugrilaisten alueiden alueella, parantaa tanssi- ja kansanperinneryhmien vetäjien pätevyyttä, kehittää nuoremman sukupolven taiteellisia kykyjä sekä saada nuoret mukaan yhteiskunnallisesti tärkeään toimintaan, jonka tavoitteena on aineettoman kulttuuriperinnön elvyttäminen ja säilyttäminen.

Tanssilaboratorion puitteissa järjestetään alueellisia seminaareja, mestarikursseja ja kansainvälinen taidetyöpaja perinteisen tanssin opetusmenetelmistä ja kansanperinteen käsittelystä. Hankkeen aikana osallistujat tutustuvat Udmurtian, Karjalan, Jamalin Nenetsian autonomisen piirin ja muiden Venäjän alueiden sekä muiden maiden johtavien nuorisotanssiryhmien kokemuksiin.

Myös jatkohankkeen tutkimustoimintaan kuuluu tanssiperinteiden tutkiminen sekä kansan- ja etnografiset tutkimusmatkat

Kuva: Silta -hanke

Tsebeljai-tanssiryhmän kansantanssitanssityöpaja opiskelijoille täydessä käynnissä.

Udmurtian alueille, joilla on säilynyt esimerkkejä perinteisestä tanssista.

Kansanperinnematkojen aineiston ja hankkeen perusryhmien työskentelykokemusten pohjalta luodaan ja monistetaan perinteistä suomalais-ugrilaista tanssia käsittelevä video-opas. Koulutus-tapahtumien osallistujille toimitetaan ääniraitoja jatkotyöskentelyä varten.

Koulutusohjelmaan osallistuu yli 200 koulujen opettajaa, tanssiryhmien johtajia ja muita Udmurtian ja Venäjän alueiden kulttuurityöntekijöitä.

Hankkeen aikana järjestetään tasavallan eri alueilla tanssifestivaaleja, joihin arvioidaan osallistuvan yli 2 000 ihmistä. Hanke huipentuu kansainväliseen nuorten tanssifestivaaliin, johon osallistuu 100 eri suomalais-ugrilaisten kansojen tanssijaa.

Youtube-kanava: Международный проект «Мост - транзит традиций»

Karjalan tasavallan perinteisen pu-vun mediakäsikirja "Pihan etiketti"

Kiinnostus Karjalan tasavallan kansankulttuuria kohtaan on kasvussa, mukaan lukien kiinnostus Karjalan alkuperäiskansojen perinteistä vaatetusta kohtaan. Museoiden näyttelyt ja luennot antavat vain yleiskuvan perinteisestä pukeutumisesta ja toisaalta tutkimusjulkaisut sisältävät pääasiassa aiheen syvälliseen tutkimiseen tarkoitettua tietoa, joka on joskus vaikeasti ymmärrettävää. Samaa aikaan tasavallassa on kuitenkin yli 300 yhdistystä, kymmeniä käsityöläisiä, kansallisten ja kulttuuriseurojen edustajia ja kansankulttuurin harrastajia, jotka tarvitsevat helposti saatavilla olevaa tietoa perinteisestä pukeutumisesta ja sen käyttämisestä.

Hankkeen koko nimi on "Mediaopas Karjalan tasavallan perinteiseen pukuun "Pihan etiketti" - Karjalaisten, vepsäläisten ja pomoreiden kansallisen kult-

Pihaetiketti -hankkeen alullepanija, Karjalan tasavallan kansantaiteen keskuksen asiantuntija ja "Karjala"-yhyeen jäsen, Olga Husu esittelemässä hanketta.

tuurin perinteiden säilyttäminen, perinteisen kansantaiteen yhteiskunnallisen aseman ja taiteellisen tason lisääminen kouluttamalla ja popularisoimalla perinteisten pukujen oikeaa ja aitoa käyttöä Karjalan tasavallan kansallisten kulttuuristen julkisten organisaatioiden ja kansantaidekollektiivien keskuudessa".

Hankkeen tarkoituksena on laatia mediaopas neljän erityyppisen perinteisen puvin tekemistä ja käyttöä koskevista säännöistä. Käsikirjaa jaetaan kansanperinneryhmien johtajille ja osallistujille sekä Karjalan tasavallan kansallisten ja kulttuuristen julkisten organisaatioiden edustajille. Tiedotuskampanjan ansiosta valmistellaan perinteisten pukujen käyttöä koskevista säännöistä myös tietoskuja, joita levitetään joukkotiedotusvälineissä ja sosiaalisissa verkostoissa.

Oppaassa kuvataan Karjalassa 1800- ja

1900-luvun vaihteessa käytettyjä perinnepukuja. Se sisältää tietoa Karjalan alkuperäiskansojen perinteisistä vaatteista, niiden luomisperiaatteista, pukeutumistavoista ja tulkinnoista nykyaikaisessa elämässä. Näin ollen käsikirja edistää Karjalan kansojen kansallisten kulttuuriperinteiden säilymistä ja jatkuvuutta, vahvistaa perinteisen kansantaiteen yhteiskunnallista asemaa ja taiteellista tasoa sekä auttaa luomaan myönteistä kuvaa Karjalan tasavallasta Venäjän federaation alueilla ja ulkomailla.

Kansanpukujen tulkinta on suurelta osin vääristynyt ja väärin tulkittu. Mediaopas tarjoaa helposti saatavilla olevaa tietoa Karjalan alkuperäiskansojen vaatteista, niiden käyttötavoista ja siitä, miten pukuja voidaan tulkita nykyään.

Kuva: Karjalan Tasavallan Kansantaidokeskus

"Brihua tunnet jallan kenginnästä, tyttyö piän harjuannašta". Natalia Denisova, Karjalan tasavallan karjalais-, vepsäläis- ja suomalaiskansojen mediakeskuksen asiantuntija opastaa karjalaisten päähineiden käytössä.

Projektin alkuunpanijana on Olga Husu Petroskoilaisesta Karjala-ryhmästä. Hän sai idean oppaaseen odottaessaan kansantanssiesityksen alkua ja kuullessaan takaansa kuiskauksen, että hänen pukunsa oli väärin puettu.

Koska paras käyttö kansallispuvulle on siinä tanssiminen, osana projektia julkaistaan myös Karjala-ryhmän kuvaama "Hienoja tansseja" -opasvideosarja karjalaisista tansseista 1920- ja 1930-luvuilta.

SKY:n 120-vuotissyntymäpäivä

Suomalaisen Kansantanssin Ystävät täytti 120 vuotta 8.10. Juhlan kunniaksi oli suunniteltu juhlaseminaaria ja tanssiaisia, mutta korona muutti suunnitelmat.

Pandemian hetkeksi hellittäessä voitiin kuitenkin kokoontua pienimuotoisesti viettämään syntymäpäiviä.

Seminaarin sijaan tehtiin kävelyluento SKY:n historiaan Hietaniemen hautausmaalla. Reitti käsitti kymmenen SKY:n ja kansantanssin merkkihenkilön hautaa. Jokaisen luona kuultiin lyhyt esitys henkilöstä ja hänen merkityksestään kansantanssitoiminnalle, minkä jälkeen hauta kukitettiin.

Parin tunnin kierroksen jälkeen kokoonnuttiin ruokailemaan yhdessä hautausmaan viereiseen ravintola Perhoon, jossa kuultiin puheenjohtaja Juha-Matti Arosen juhlapuhe.

Kolmen ruokalajin aterian ja iloisen seurustelun lisäksi ohjelmassa oli pelimanimusiikkia, puheita sekä SKY:n juhlan kunniaksi myöntämien ansiomerkkien saajien julkistaminen. Itse merkit luovutettiin myöhemmin itsenäisyyspäivän tanssiaisten yhteydessä Turun VPK:n talolla järjestetyssä juhlallisessa tilaisuudessa, jossa jaettiin myös SKY:n kanssa yhdistyvän KTNL:n viimeiset ansiomerkit.

Kuva: Risto Elio

Kuva: Matti Lankinen

Kuva: Matti Lankinen

Yllä: Teemu Perheentupa esittelee ensimmäisen puheenjohtajan J. R. Aspelinin (1901-02) elämää ja tekoja.

Vieressä: Kaksi puheenjohtajaa kolmannen haudalla; Eino Parmanen (1907-09), Juha-Matti Aronen (2021-) ja Risto Elo (2012-17).

Alla: Kierroksen reippain kävelijä, 97-vuotias Sirkka Peltola kertoo muisteluitaan Yrjö ja Linnea Väisäsestä, jotka molemmat olivat puheenjohtajina useampaan kertaan vuosien 1934-61 välillä.

Kuva: Risto Elo

Kuva: Matti Lankinen

Kuva: Risto Eio

Viereinen sivu: Iloista tunnelmaa ravintola Perhossa. Lähes kahden vuoden tauon jälkeen juttua riitti vanhoja tuttuja tavatessa.

Oikealla: SKY:n kunniapuheenjohtaja Kari Bergholm kiersi tilan ahtaudesta ja liikuntaongelmistaan huolimatta kaikissa pöydissä vaihtamassa kuulumisia. Hän piti myös eloisan puheen, joka sai kuulijoissa aikaan sekä hersyvää naurua että liikutusta.

Alla: Illan musiikista vastaamaan SKY:llä oli kunnia saada loistavat pelimannit Anders Backman, Timo Hukkanen ja Gunnar Bärnlund.

Kuva: Matti Lankinen

Kuva: Risto Elio

Kesäjuhla

10.–12.6.2022

Hyvinkään Hoijakka on Karjalaisen Nuorisoliiton ja Suomalaisen Kansantanssin Ystävien yhteinen kesätapahtuma Hyvinkäällä 10.–12.6.2022. Yhteistyökumppaneina ovat Hyvinkään Kansantanssijat, Hyvinkään Karjala-seura ja Suistamon Perinneseura. Tapahtuman painopisteinä ovat musiikki ja tanssi. Muutkin perinnekulttuurin muodot ovat esillä.

Ohjelmassa on konsertteja, tanssitupia ja työpajoja, luentoja ja keskusteluja, illanviettoa ja paljon, paljon yhdessä tanssimista.

Samanaikaisesti pidetään Suistamon VII laulujuhlat. Kaksi rinnakkaista tapahtumaa tukevat toisiaan sisällöllisesti ja luovat monipuolisen ja korkeatasoisen ohjelmakokonaisuuden. Hyvinkää tarjoaa erinomaiset puitteet tapahtumakokonaisuudelle.

Tapahtumaan on saatu tukea Karjalan Kulttuurirahastolta.

Yhteisohjelmina tanssitaan tansseja Tanhuvakasta ja Hulivilistä. Lisäksi mukana on Tampereen NORDLEK 2021 -tapahtumaa valmistettu yhteisohjelma. Ohjelmisto koostuu useammasta kokonaisuudesta, joihin voi osallistua valintansa mukaan ja joista löytyy sopivaa tanssittavaa kaiken ikäisille.

Yhteisohjelmat ja lisätietoja löytyy järjestöjen verkkosivuilta.

Toivotaan, että pandemia hellittää kevään myötä, jotta ryhmät pääsevät harjoittelemaan ja kesällä tilanne on jo sellainen, että tapahtumia saa taas järjestää huoletta.

Eläimellistä menoa

Kävipä tässä muutama ehtoo sitten niin, että puhelin soi. Jotenkin jo siitä tavasta jolla se pirisi, tiesi kuka siellä on.

- PAKKO PÄÄSTÄ TANSSIMAAN!!

Sehän se, koko tanhuporukan energiapakkaus, joka tärisee innosta jo kaksi päivää ennen harjoituksia, ja on nyt korona-aikana joutunut vetämään kahdenkymppin lenkkejä päivittäin, jotta pää pysyy kasassa. Siis lenkkejä sukset jalassa, kesät talvet. Sen verran sitä energiaa on.

- Pakko on, joten mitenkäs harjotukset tammikuussa? Tai välipäivinä?

- Juuei. Ei ole vetäjää. Eikä harjoituspaikkaa.

- Höh ja pah! Ryhdyt ohjaamaan, onhan sulla Tanhuvakka!

- No ei mulla kyllä ole taitoa moiseen. Tai vaadittavia ominaisuuksia.

- Mitä höpiset? Ominaisuuksia, shmominaisuuksia... Mitä ominaisuuksia siihen muka vaaditaan?

- No sehän on ihan koiran virka!

- Eihän se koira ole, joka muita kyykyttää...

- Mietis nyt vähän. Pitää olla lehmän kärsivällisyys ja muulin itsepäisyys: toista, toista ja toista. Rauhallisesti. Ja tämän porukan kanssa tarvitaan vielä pöllön viisaus ja ketun oveluus. Eli uhkaus, petos, kiristys, lahjonta.

- Mjoo, muutamilla on kyllä norsun muisti.

- Paitsi kun kuvioista ja vuoroista puhutaan... Mutta ohjaajalla sekin kyllä pitää olla.

- No mutta, eikös sulta löydy kaikkia noita, hehe?

- Korkeintaan torakan selviytymiskyky. Ja ehkä muurahaisen ahkeruus.

- Työvoittohan siinä tulis.

- Ehkä, jos olis haukan katse ja leijonan karjunta. Ja silti heinäsirkan huolettomuus, ettei pää hajois.

- No, siihen kuule auttaa lenkkeily!

- ...tarvittaessa vielä krokotiilin kyyneleet, kun uhkaus, petos, kiristys ja lahjonta ei auta. Eimuttakuule, rupeekin sinä! Saat sen Tanhuvakan!

- ... No. Kyllähän minä muuten, mutta kun ei ole sitä paikkaa...

- Semmonen toki järjestyy!

- Ei taida olla hyviä missään just nyt. Vanhassa joudutaan oleen kuin sillit purkissa ja uusi on tällä aikataulula ihan sika säkissä.

- Tanssimaan jos päästään, niin siellä vedetään kuule kun varsat kevätlaitumella.

- Pikemminkin kuin persiiseen ammuttu karhu.

- Meinaat että jonossa kuin köyhän talon porsaas?

- Vähän niin. Ei kait siellä kukaan kärppänä kuitenkaan olis vielä.

- Juuei. Saattais harmittaa kuin pientä oravaa.

- Jos laitetaan vielä vähän miettien. Se on morjens!

Eiköhän tuo taas huomenna pirauta, jos jää lenkki väliin tai muuten riittää kipinää. Kyllä pitäis ihmisen päästä tanssimaan.

Jenkkavariaatiota

Julkaisemme uudelleen Pirkko-Liisa ja Esko Rausmaan artikkelin Tanhuviestistä vuodelta 1983, lähes 40 vuoden takaa. Jos talven aikana pääsee tanssimaan, niin tässä muutama perinteinen variaatio tuomaan vaihtelua ja virkistystä tanssijoille.

Kiertojenkka

Tanssitaan käsi kädessä kaksi jenkka-askelikkoa eteenpäin. Kahden seuraavan jenkka-askelikon aikana tyttö kiertää pojan ympäri vastapäivään pojan tanssiessa jenkkaa lähes paikoillaan. Kierron aikana poika vaihtaa tytön vasemman käden oikeasta kädestään ensin vasempaan käteensä ja lopussa taas oikeaan käteensä.

Tanssi Otto Harjun muistiinpanoista. Tanssin opetti Harjulle suutarimestari Tilja Hakasalo, ja se oli käytössä Saarijärven Mahlulla vuosisadan vaihteessa. Voidaan tanssia minkä tahansa jenkkasävelmän tahdissa

Puttaalainen

Tanssiotteessa kuljetaan 4 huojuttelevaa kävelyaskelta tanssisuuntaan (poika etuperin, tyttö takaperin). Samoin huojutellan tanssitaan 4 hyppyaskelikolla vastapäivään ympäri.

Tanssi on Otto Harjun muistiinpanoista Saarijärveltä. Harju mainitsee: "Tanhu on kai jenkasta kehittynyt, eikä sillä tietääkseni pitäisi olla erikoista sävelmää, vaan sitä on tanhuttu, silloin kun se oli muodissa, milloin minkin jenkan sävelmän mukaan"

Peukalojenkka

Tanssiotteessa tanssitaan 2 jenkka-askelikkoa eteenpäin, jonka jälkeen tyttö pyörii pojan edessä vaihtoaskelikoin myötäpäivään pitäen kiinni oikealla kädellään pojan kohotetun vasemman käden peukalosta.

Otto Harjun muistiinpanoista. Tanssin neuvoi nakkilalainen Hilma Haapala, 66 v., ja sitä tanssittiin Porin ympäristössä vuosisadan vaihteessa.

Harjun muistiinpano on hieman ongelmallinen. Ensinnäkin tanssin nimenä on Peukalopolkka, ja Harju sanoo tytön pyörivän polkka-askelin. Kuitenkin selostuksen alussa hän sanoo tanssissa käytettävän jenkka-askelikkoa. Tämä on tulkittu niin, että tytön askel olisi polkka-askelikko ilman hyppyä, eli vaihtoaskelikko. Kokeilkaa eri vaihtoehtoja! Musiikkina jenkkasävelmät - vai kävisikö polkka?

Kiepsu

Tanssiotteessa tanssitaan eteenpäin 4 hyppyaskelikkoa, ja sen jälkeen myötäpäivään ympäri 4 hyppyaskelikkoa.

Otto Harjun muistiinpanoista. Tanssin neuvoi Anna-Liisa Harju Kauhajoelta, joka oli oppinut sen syntymäpitäjässään Teuvalla 1870-luvulla. Musiikkina mikä tahansa jenkka, Harju mainitsee esimerkkinä "Osta sä poika se kukkuva kello".

Isä-kulta

Avoimessa tanssiotteessa tanssitaan 2 jenkkaskelikkoo eteenpäin, vapaata jalkaa eteen potkaisten. Tanssiotteessa pyöritään vastapäivään 2 hyppyaskelikkoo vartaloa kallistellen ja vapaata jalkaa nostaen. Kahden seuraavan hyppyaskelikon aikana poika heittää tytön ilmaan.

Otto Harjun muistiinpano Saarijärveltä. Harjun mukaan Isä-kultaa on tanssittu jo viime vuosisadan loppupuolella ja tanssittiin vielä 30-luvullakin, jos käytössä oli suuret tilat. Musiikiksi käy mikä tahansa jenkkamelodia. Eri puolilla Suomea on erilaisten sävelmien yhteydessä laulettu laulua, josta tanssi on saanut nimensä.

Oolannin jenkka

Tanssitaan 2 jenkkaskelikkoo tanssisuuntaan, poika etuperin, tyttö takaperin, vapaata jalkaa potkaisten. Muistiinpanon mukaan tämä tapahtuu vyötäröotteessa, mutta kokeiltaessa on kylkiote (tanssiote, oikeat kyljet vastakkain) osoittautunut luontevimmaksi. Pyöritään 2 jenkkaskelikkoo (tai neljä hyppyaskelikkoo) myötäpäivään vapaata jalkaa ylös heittäen askelikon lopussa. Muistiinpanossa on vielä huomatus: "tanssiessa notkuvat vartalot siroasti".

Otto Harjun muistiinpanoista. Tanssin opetti Sofia Stenfors, s. 1858, ja sitä on tanssittu Porin ympäristössä 1870-luvulla. Tanssin nimenä on jälleen epä johdonmukaisesti ollut Oolannin polkka.

Pyöräsotiisi

Tanssitaan kuten tavallinen jenkka, mutta koko ajan myötäpäivään pyörien, siis myöskin alkuaskelikkojen aikana.

Pyöräsottiisia on Matti Moilasen muistiinpanojen mukaan tanssittu Sortavalan Tuokslahden Uudessakylässä vuosisadan vaihteen tienoilla.

Tyylin tyttö

Tanssiotteessa 8 sivuaskelikkoo tanssisuuntaan, samoin takaisin. Sen jälkeen tavallista jenkkaa.

Anni Collanin muistiinpanoista. Tanssin on Collanille selittänyt Emil Gartz Säkkiärveltä 1910. Muistiinpanossa on eräs hämäräksi jäävä kohta. Collan sanoo, että loppuosassa tanssitaan tavallista jenkkaa tyttö edellä. Miten tämä on tulkittavissa? Tarkoittaako se kenties, että mennään tanssiotteessa tyttö takaperin, poika etuperin?

Bonusena vielä yksi alkuperäisen artikkelin lisäksi. Viimeisen variaation on Pirkko-Liisa Rausmaa saanut 1983 Seeli Rintamäeltä, s. 1911. Muistiinpanossa paikkakuntana on Helsingin Pitäjä, jossa tanssia tanssittiin 1920-30 -luvulla.

Vantaalainen

Avoimessa tanssiotteessa tavallinen jenkka-askel eteenpäin, mutta seuraava askel tanssitaan niin, että sisäjalka astuu taakse, ulkojalka sen viereen ja sitten sisäjalan askel-hyppy eteen. Tavallinen jenkkapyörintä myötäpäivään.

TULEVIA TAPAHTUMIA

7.8.1. 2022	FolkForum, webinaari
11.3.2022	JOKI – ÅN -suurtanssiteos, Turku
14.5. 2022	FOLK90 (FSF 90), Turku
10.-12.6. 2022	Hyvinkään Hoijakka, Hyvinkää
15.-19.6. 2022	Pispalan Sottiisi, Tampere
11.-17.7.2022	Kaustinen Folk Festival, Kaustinen

Kiittämme kaikkia 120-vuotisjuhlia muistaneita ja
toivottavat hyvää joulua ja rauhallista uutta vuotta!

Suomalaisen Kansantanssin Ystävät